

C/2024/2874

25.4.2024

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για τη βιολογική μελισσοκομία

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(C/2024/2874)

Το παρόν έγγραφο παρέχει απαντήσεις σε ερωτήσεις που έχουν λάβει οι υπηρεσίες της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για τη βιολογική μελισσοκομία.

Σκοπός του παρόντος εγγράφου είναι να βοηθήσει τις εθνικές αρχές και τις επιχειρήσεις στην εφαρμογή των εν λόγω κανόνων της ΕΕ. Μόνο το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο να ερμηνεύει έγκυρα το δίκαιο της Ένωσης.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ RIPAC ⁽¹⁾ ΑΡΙΘ. 2024-01

ΤΟΜΕΑΣ:	ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ
ΜΕΤΡΟ:	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ
ΘΕΜΑ:	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΡΟΦΟΛΗΨΙΑΣ — ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΕΙΩΝ — ΚΕΡΙ ΜΕΛΙΣΣΑΣ — ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΚΥΨΕΛΩΝ
ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ:	Κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 ⁽²⁾ , άρθρα 21 και 35· παράρτημα II μέρος II σημείο 1.9.6.5· κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 ⁽³⁾ , άρθρα 28 και 30· κανονισμός (ΕΕ) 2021/2115 ⁽⁴⁾ , άρθρα 31, 70, 72 και 154.

Ερώτηση 1: Οι βιολογικοί μελισσοκόμοι πρέπει να τοποθετούν τα μελισσοκομεία τους σε περιοχές που εξασφαλίζουν πηγές νέκταρος και γύρης οι οποίες συνίστανται κυρίως σε βιολογικές καλλιέργειες ή, ανάλογα με την περίπτωση, αυτοφυή βλάστηση ή δάση μη βιολογικής διαχείρισης ή καλλιέργειες στις οποίες εφαρμόζονται μόνο μέθοδοι περιορισμένων περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Τι μπορεί να θεωρηθεί μέθοδος περιορισμένων περιβαλλοντικών επιπτώσεων, κατά την έννοια του παραρτήματος II μέρος II σημείο 1.9.6.5 στοιχεία α) και γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848;

Απάντηση:

Ο όρος «μέθοδοι περιορισμένων περιβαλλοντικών επιπτώσεων», κατά την έννοια του παραρτήματος II μέρος II σημείο 1.9.6.5 στοιχεία α) και γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848, αναφέρεται σε μεθόδους ισοδύναμες με εκείνες που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο των μέτρων που προβλέπονταν προηγουμένως στο άρθρο 28 («Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα») και 30 («Ενισχύσεις στο πλαίσιο του Natura 2000 και της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα») του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, οι οποίες δεν θα μπορούσαν να επηρεάσουν τον χαρακτηρισμό της μελισσοκομικής παραγωγής ως βιολογικής.

⁽¹⁾ Το RIPAC (που οφείλει το όνομά του στο γαλλικό ακρωνύμιο Registre d'Interprétation de la Politique Agricole Commune) είναι μητρώο και βάση δεδομένων ερμηνευτικών σημειώσεων σχετικά με τη γεωργική νομοθεσία.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου (ΕΕ L 150 της 14.6.2018, σ. 1).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 487).

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 (ΕΕ L 435 της 6.12.2021, σ. 1).

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 καταργήθηκε από την 1η Ιανουαρίου 2023 με το άρθρο 154 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ).

Το άρθρο 31 («Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων»), το άρθρο 70 («Περιβαλλοντικές, κλιματικές και άλλες δεσμεύσεις διαχείρισης») και το άρθρο 72 («Ειδικά ανά περιοχή μειονεκτήματα που προκύπτουν από συγκεκριμένες υποχρεωτικές απαιτήσεις») του νέου κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 για την ΚΓΠ επιτρέπουν στα κράτη μέλη (στο πλαίσιο των στρατηγικών τους σχεδίων για την ΚΓΠ) να προγραμματίζουν παρεμβάσεις που μπορούν να αποφέρουν περιβαλλοντικά οφέλη, παρόμοια με τα μέτρα που προγραμματίζονται βάσει των άρθρων 28 και 30 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013.

Οι παρεμβάσεις που είναι διαθέσιμες στα κράτη μέλη, σύμφωνα με τα άρθρα 31, 70 και 72 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115, έχουν ως στόχο να συμβάλουν στην επίτευξη των ειδικών στόχων της ΚΓΠ, όπως ορίζονται ιδίως στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχεία δ), ε), στ) και ζ) του εν λόγω κανονισμού: «δ) συμβολή στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή σε αυτή, μεταξύ άλλων μέσω της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της ενίσχυσης της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και προώθηση της βιώσιμης ενέργειας· ε) προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της αποτελεσματικής διαχείρισης των φυσικών πόρων, όπως το νερό, το έδαφος και ο αέρας, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης της εξάρτησης από χημικές ουσίες· στ) συμβολή στην ανάσχεση και αντιστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας, ενίσχυση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και διατήρηση των οικοτόπων και των τοπιών· [...] ζ) βελτίωση της ανταπόκρισης της γεωργίας της Ένωσης στις απαιτήσεις της κοινωνίας όσον αφορά τα τρόφιμα και την υγεία, μεταξύ άλλων για ασφαλή και θρεπτικά τρόφιμα υψηλής ποιότητας που παράγονται με βιώσιμο τρόπο, για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων, καθώς και για τη βελτίωση της καλής διαβίωσης των ζώων και την καταπολέμηση της μικροβιακής αντοχής.»

Όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για τη μελισσοκομία στον τομέα της βιολογικής παραγωγής που περιλαμβάνονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/848, δεδομένου ότι το παράρτημα II μέρος II σημείο 1.9.6.5 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 παραπέμπει στα άρθρα 28 και 30 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, από την 1η Ιανουαρίου 2023, κάθε κράτος μέλος πρέπει, ως εκ τούτου, να αξιολογήσει κατά πόσον οι παρεμβάσεις που προγραμματίζονται στο στρατηγικό του σχέδιο για την ΚΓΠ σχετικά με τη στήριξη της γης βάσει των άρθρων 31, 70 και 72 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 διασφαλίζουν ότι στην «αυτοφυή βλάστηση ή δάση μη βιολογικής διαχείρισης ή καλλιέργειας» «σε ακτίνα 3 χιλιομέτρων από τη θέση του μελισσοκομείου» «εφαρμόζονται μέθοδοι παραγωγής περιορισμένων περιβαλλοντικών επιπτώσεων» που δεν θέτουν σε κίνδυνο τη βιολογική πιστοποίηση των μελισσοκομικών προϊόντων σύμφωνα με το παράρτημα II μέρος II σημείο 1.9.6.5 στοιχεία α) και γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848:

«1.9.6.5. Αναφορικά με τις πρακτικές στέγασης και τις κτηνοτροφικές πρακτικές εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

- α) τα μελισσοκομεία εγκαθίστανται σε περιοχές που εξασφαλίζουν πηγές νέκταρος και γύρης οι οποίες συνίστανται κυρίως σε βιολογικές καλλιέργειες ή, ανάλογα με την περίπτωση, αυτοφυή βλάστηση ή δάση μη βιολογικής διαχείρισης ή καλλιέργειες στις οποίες εφαρμόζονται μόνον μέθοδοι περιορισμένων περιβαλλοντικών επιπτώσεων· (...)
- γ) τα μελισσοκομεία είναι εγκατεστημένα κατά τέτοιο τρόπο ώστε, σε ακτίνα 3 χιλιομέτρων από τη θέση του μελισσοκομείου, οι πηγές νέκταρος και γύρης να αποτελούνται κυρίως από βιολογικές καλλιέργειες ή αυτοφυή βλάστηση ή καλλιέργειες στις οποίες εφαρμόζονται μέθοδοι παραγωγής περιορισμένων περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ισοδύναμες με αυτές που περιγράφονται στα άρθρα 28 και 30 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 οι οποίες δεν μπορούν να επηρεάσουν τον χαρακτηρισμό της μελισσοκομικής παραγωγής ως βιολογικής. Η εν λόγω απαίτηση δεν ισχύει για περιοχές όπου δεν υπάρχει ανθοφορία ή όταν οι πληθυσμοί των μελισσών βρίσκονται σε διαχείριση.»

Ερώτηση 2: Μπορούν οι παραγωγοί και οι μεταποιητές κεριού να πιστοποιηθούν ως επιχειρήσεις βιολογικής παραγωγής; Εάν ναι, ποιοι λεπτομερείς κανόνες παραγωγής θα πρέπει να εφαρμόζονται;

Απάντηση:

Το κέρι μέλισσας περιλαμβάνεται στο παράρτημα I του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 και, ως εκ τούτου, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού⁽⁵⁾, είτε χρησιμοποιείται για τρόφιμα ή ζωοτροφές είτε για άλλους σκοπούς, όπως η αντικατάσταση του κεριού σε βιολογικές κυψέλες.

⁽⁵⁾ «Άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848: Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στα ακόλουθα προϊόντα που προέρχονται από τον τομέα της γεωργίας, συμπεριλαμβανομένων της υδατοκαλλιέργειας και της μελισσοκομίας, ως έχουν στο παράρτημα I της ΣΔΕΕ και σε προϊόντα που προέρχονται από τα εν λόγω προϊόντα εφόσον αυτά είτε παράγονται, παρασκευάζονται, επισημαίνονται, διανέμονται, διατίθενται στην αγορά, εισάγονται στην Ένωση ή εξάγονται από αυτήν είτε προορίζονται για αυτούς τους σκοπούς:

- α) ζώντα ή αμεταποίητα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των σπόρων και άλλου φυτικού αναπαραγωγικού υλικού·
- β) μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα για χρήση ως τρόφιμα·
- γ) ζωοτροφές.

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται επίσης σε άλλα προϊόντα, που συνδέονται στενά με τη γεωργία και παρατίθενται στο παράρτημα I του παρόντος κανονισμού και τα οποία είτε παράγονται, παρασκευάζονται, επισημαίνονται, διανέμονται, διατίθενται στην αγορά, εισάγονται ή εξάγονται από την Ένωση, είτε προορίζονται για αυτούς τους σκοπούς.»

Ως εκ τούτου, οι μεταποιητές ή οι παραγωγοί που συλλέγουν βιολογικό κερύ μελισσών μπορούν να πιστοποιηθούν ως «παραγωγοί βιολογικών προϊόντων» σύμφωνα με τις αρχές και τους σχετικούς κανόνες που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/848 και στις κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις του.

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 περιλαμβάνει λεπτομερείς κανόνες παραγωγής σχετικά με τις μέλισσες και τη μελισσοκομία. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 περιλαμβάνει επίσης πολλές απαιτήσεις σχετικά με τη μετατροπή και με την προστασία της υγείας, καθώς και σχετικά με τη στέγαση και τις πρακτικές εκτροφής όσον αφορά το κερύ που μπορούν να χρησιμοποιούν οι παραγωγοί βιολογικών μελισσοκομικών προϊόντων. Οι διατάξεις του παραρτήματος ΙΙ μέρους ΙΙ σημείο 1.2.2 στοιχείο στ) ⁽⁶⁾, σημείο 1.9.6.3 στοιχείο στ) ⁽⁷⁾ και σημείο 1.9.6.5 στοιχεία ε) και στ) ⁽⁸⁾ του εν λόγω κανονισμού είναι συναφείς εν προκειμένω.

Ωστόσο, ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 δεν περιέχει πρόσθετους λεπτομερείς κανόνες σχετικά με την παραγωγή βιολογικού κεριού. Ως εκ τούτου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 21 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848:

«2. Εν απουσία των λεπτομερών κανόνων παραγωγής που αναφέρονται στην παράγραφο 1:

- α) οι επιχειρήσεις, όσον αφορά τα προϊόντα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, συμμορφώνονται με τις αρχές που ορίζονται στα άρθρα 5 και 6, τηρουμένων των αναλογιών με τις αρχές του άρθρου 7, και με τους γενικούς κανόνες παραγωγής που καθορίζονται στα άρθρα 9 έως 11·
- β) τα κράτη μέλη μπορούν, όσον αφορά τα προϊόντα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, να εφαρμόζουν λεπτομερείς εθνικούς κανόνες παραγωγής, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω κανόνες συνάδουν με τον παρόντα κανονισμό, και υπό την προϋπόθεση ότι δεν απαγορεύουν, περιορίζουν ή παρεμποδίζουν τη διάθεση στην αγορά προϊόντων που παράγονται εκτός της επικράτειάς τους και που συμμορφώνονται προς τον παρόντα κανονισμό.»

Ως εκ τούτου, ελλείψει ενωσιακών ή εθνικών κανόνων παραγωγής, εναπόκειται στις αρμόδιες αρχές, την αρχή ελέγχου ή τον φορέα ελέγχου που φέρουν την ευθύνη για την πιστοποίηση των εν λόγω επιχειρήσεων να αποφασίζουν, κατά περίπτωση, εάν η δραστηριότητα των επιχειρήσεων και οι μέθοδοι παραγωγής τους «συμμορφώνονται με τις αρχές που ορίζονται στα άρθρα 5 και 6, τηρουμένων των αναλογιών, με τις αρχές του άρθρου 7, και με τους γενικούς κανόνες παραγωγής που καθορίζονται στα άρθρα 9 έως 11».

Ερώτηση 3: Σε ποια από τις κατηγορίες προϊόντων του άρθρου 35 παράγραφος 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/848 πρέπει να καταταγεί το κερύ μέλισσας;

Απάντηση:

Για τους σκοπούς του άρθρου 35 παράγραφοι 1 και 4 σχετικά με το πιστοποιητικό των επιχειρήσεων, το κερύ μέλισσας κατατάσσεται στην κατηγορία (ζ) του άρθρου 35 παράγραφος 7:

«ζ) άλλα προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι του παρόντος κανονισμού, ή που δεν καλύπτονται από τις προηγούμενες κατηγορίες».

⁽⁶⁾ «Κατά την περίοδο μετατροπής, το κερύ αντικαθίσταται με κερύ που προέρχεται από βιολογική μελισσοκομία. Ωστόσο, επιτρέπεται η χρησιμοποίηση μη βιολογικού κεριού μελισσών: i) όταν το κερύ μελισσών βιολογικής εκτροφής δεν είναι διαθέσιμο στην αγορά· ii) όταν αποδεικνύεται ότι το κερύ δεν έχει μολυνθεί από προϊόντα ή ουσίες που δεν έχουν εγκριθεί για χρήση στη βιολογική παραγωγή· και iii) υπό την προϋπόθεση ότι το κερύ προέρχεται από το κάλυμμα.»

⁽⁷⁾ «Αναφορικά με την προστασία της υγείας εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες: (...) στ) σε περίπτωση αγωγής με συνθετικά χημικά αλλοπαθητικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των αντιβιοτικών, εκτός των προϊόντων και ουσιών που έχουν εγκριθεί δυνάμει των άρθρων 9 και 24 για χρήση στη βιολογική παραγωγή, οι πληθυσμοί μελισσών στους οποίους εφαρμόζεται η αγωγή απομονώνονται κατά τη διάρκεια της εν λόγω αγωγής και όλο το κερύ αντικαθίσταται με κερύ που προέρχεται από βιολογική μελισσοκομία. Στη συνέχεια, οι πληθυσμοί αυτοί υπόκεινται σε περίοδο μετατροπής διάρκειας 12 μηνών που ορίζεται στο σημείο 1.2.2.»

⁽⁸⁾ «ε) το κερύ για τις νέες κηρήθρες προέρχεται από μονάδες βιολογικής παραγωγής· στ) εντός των κυψελών χρησιμοποιούνται μόνο φυσικά προϊόντα όπως πρόπολη, κερύ και φυτικά έλαια.»